

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 480/2489

อัยการพระตะบองโจทก์ นางอู๊ด นายไซโย นายโฮ อิง ในฐานะผู้แทนจำเลย นางสาวสว่างจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1546

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินมรดกตกได้แก่มารดาและบุตร เมื่อเจ้ามรดกตายแล้วทายาทก็เก็บค่าเช่าแบ่งกัน
ต่อมาประมาณ 4 ปีมารดาโอนขายที่ดินมรดกในนามของตนและแทนเด็กไปตามลำพัง ดังนี้ อัยการ
เป็นโจทก์ฟ้องแทนเด็กขอให้เพิกถอนสัญญาซื้อขายได้การเพิกถอนสัญญาซื้อขายที่ดินซึ่งผู้ขาย
ขายในนามของตนเองและขายแทน เมื่อมีการเพิกถอนสัญญาโดยขายแทนเด็กไม่ได้ ก็ต้อง
เพิกถอนทั้งหมด ส่วนผู้ขายจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้ออย่างไรคงมีอยู่ตามกฎหมายมารดาขาย
ที่ดินแทนเด็กตามลำพังนั้นถ้าผู้ซื้อทราบอยู่แล้วว่าเด็กทั้งสองมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์นั้นด้วย ผู้ซื้อจะ
ยกเอาความสุจริตขึ้นต่อสู้ไม่ได้ ฝ่ายเด็กก็ขอให้เพิกถอนสัญญานั้นได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อ พ.ศ. 2482 นายตันยู่ฮิตาย มีที่ดินและตึกเป็นมรดกตกได้แก่จำเลยที่ 1 และ
ด.ญ. อีเจง ด.ช. ยิมอาน ซึ่งเป็นบุตรนายตันยู่ฮิตาย เกิดกับจำเลยที่ 1 เป็นภรรยาเมื่อ พ.ศ. 2486 จำเลยที่
1 เอาที่ดินและตึกไปขายให้แก่จำเลยที่ 2 ที่ 3 เด็กทั้งสองมาขอให้อัยการว่าคดี อัยการจึงเป็นโจทก์
ฟ้องขอให้ทำลายนิติกรรมซื้อขาย ศาลจังหวัดพระตะบองวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 ขายแต่สิทธิ์ส่วน
มรดกที่จะได้ ไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546 จำเลยที่ 1 กับเด็ก
สมคบกันมาฟ้องร้องเอาเปรียบจำเลยอื่น ๆ จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัย
ว่า เมื่อเจ้ามรดกตายแล้วบรรดาทายาทก็เก็บค่าเช่าทรัพย์รายพิพาทแบ่งกัน จำเลยที่ 1 รับ
ส่วนแบ่งในนามของตนและเด็กทั้งสอง เห็นว่าเด็กทั้งสองมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์รายพิพาท เพราะได้
ครอบครองมรดกมาแล้ว จำเลยที่ 1 ไม่มีอำนาจจะขายแทนเด็ก ขัดต่อ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546(1) แม้จะถือว่า เด็กมีเพียงทรัพย์สินสิทธิ์ จำเลยที่ 1
ก็ทำสัญญาแทนไม่ได้ ขัดต่อมาตรา 1546(4)(6) จึงพิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนจำเลย
ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า 1. ที่จำเลยฎีกาว่า ศาลสั่งทำลายสัญญาทั้งฉบับไม่ถูกศาลฎีกาเห็นว่า
ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว เพราะสัญญาซื้อขายรายนี้แบ่งแยกเป็นตอน ๆ ไม่ได้ ในกรณีที่
จำเลยที่ 1 ต้องผูกพันกับผู้ซื้อเพียงใดคงมีอยู่ตามกฎหมาย 2. ที่จำเลยว่าซื้อโดยสุจริต ศาลฎีกา
เห็นว่าจำเลยที่ 1 เอาทรัพย์ของเด็กไปขายไม่ได้ ฉะนั้นสัญญาจึงไม่ผูกพันเด็กจึงพิพากษายืน

องค์คณะ

อิศรศักดิ์ธรรมวิเทศ · เลวณิชนธรรมวิทักษ์ · นาถปรีชา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/480/2489>